

Tim nije rečeno, kako neki smatraju i kako se vladaju, da se crna boja više ne smije upotrebljavati. To je dano na volju svećenicima i vjernicima da mogu birati boju koja bolje odgovara u konkretnom slučaju.

Novi RS osvrnuo se i na spaljivanje tijela preminuloga. Što se tiče sprovoda takvih, kršćanski se mogu sprovoditi ako razlog njihova spaljivanja nije u suprotnosti s kršćanskim životom, niti s vjerom u uskrsnuće i vječni život (RS, 15). O tome vrijede odredbe Upute Zbora svetog Oficija od 8. svibnja 1963. o spaljivanju mrtvaca, br. 2—3.

Zaključak

Ovo je bio opći pogled na način kako se obavlja sprovod prema novom RS. Nismo se osvrtni na sve pojedinosti. To nije ni potrebno, jer RS o tome govori na odgovarajućim mjestima, posebno u prethodnim napomenama. Ovdje nam je bila svrha pokazati kako sprovod nije tek neki obred, nego radije navještanje najtemeljnijih kršćanskih istina. Rekli smo što je sprovod u sebi, što je u svakom sprovodu važno, kako je sprovod kršćanska vrednota, a sve s nakanom da se svećenici u svojoj pastoralnoj praksi lakše služe novim obredom, koji će samo na taj način prisutnima biti na veću duhovnu korist, a na utjehu onima koji tuguju.

O. Luka Livaja

OBNOVA LITURGIJE I SVETA GODINA

O desetogodišnjici zaključka II. vat. sabora kat. dnevnik »Avenir« sakupio je u posebnom prilogu seriju članaka, od kojih jedan donosimo ovdje u prijevodu.

Sv. otac je 1. kolovoza (1975.) apostolskom Konstitucijom »*Constans nobis studium*« dokinuo Kongregaciju za disciplinu sakramenata i onu za bogoštovlje. Mjesto njih je ustanovio novi dikasterij pod imenom »Kongregacije sakramenata i bogoštovlja« s dvije sekcije koje imaju iste nadležnosti što su ih dosada imala da dva odijeljenja dikasterija.

Ta reorganizacija olakvaša suradnju između dviju sekcija za pitanja liturgijsko-pastoralnog značaja. Kad se obavi kako treba i sistematizacija biblioteke i arhiva (vrlo bogat je onaj sekcije za bogoštovlje), nova će Kongregacija biti u stanju da uspješno posluži Crkvi i »liturgijskom programu koji je Crkva zacrtala da ideju i zatim praksu liturgije učini stalnom i plodnom« (Pavao VI. u generalnoj audijenciji 6. kolovoza).

Dolikuje sada, prigodom desetogodišnjice zaključka II. vat. sabora, ukratko pregledati razvoj koji je slijedio nakon proglašenja prvoga saborskog dokumenta 4. prosinca 1963. Bio je to upravo dekret o liturgiji »*Sacrosanctum concilium*«.

U biltenu je Kongregacije za bogoštovlje »*Notitiae*«, prosinački broj god. 1973, izašao sažeti pregled »najveće liturgijske reforme koja je ikada obavljena u povijesti Crkve«. Članak je napisao mons. Hanibal Bugnini, nasl. nadbiskup Dioklecijane, koji je imao tako važan i životan udio u liturgijskoj obnovi, najprije kao tajnik »Vijeća za provedbu Konstitucije o svetoj liturgiji« a zatim kao tajnik Kongregacije za bogoštovlje od god. 1969. do gore spomenute apostolske Konstitucije.

Gonciolo

U tom je članku mons. Bugnini iznio što je ostvareno u ovom desetljeću, s obzirom na liturgijsku obnovu, preko ureda Sv. Stolice, biskupskih konferencija i liturgijskih komisija raznih naroda. Vrlo je dobro opredijelo tri faze liturgijske obnove.

Prva je faza bio prijelaz s latinskog jezika dotadašnjih liturgijskih knjiga na žive jezike raznih naroda, što je tvorilo polaznu točku za aktivnije vanjsko sudjelovanje svake zajednice koje su dotada često bile pasivne.

U drugoj su fazi, pomoću strpljiva rada mnogih liturgijskih stručnjaka, pripravljene nove liturgijske knjige: Misal, Časoslov, »Red« raznih sakramenata i sakramentalna. Preostaje još da se izda Martirologij Bisukpski obrednik i »Knjiga blagoslova i molitava«, a taj je rad odavna u toku.

Treća faza poziva sada sve krajevne Crkve da se aktivno založe u primjeni novih liturgijskih knjiga. U tu svrhu treba ih vjernicima tumačiti i spremiti pomagala koja će im olakšati sudjelovanje. Unatoč ograničenosti osoba i sredstava krajevne se Crkve moraju zdušno prihvatiti tog posla već zbog veličine i plemenitosti pothvata. Taj je trud potreban da se shvate, uživaju i asimiliraju sva bogatstva i mogućnosti, nekada i nepoznate, što ih sadrži obnovljena liturgija. Biskupima u tom poslu moraju pomoći liturgijske komisije kako je Sabor odredio za promicanje liturgijske obnove (usp. »Sacrosanctum concilium« 78—79). Za blisku je budućnost prva zadaća: pomoću skrbne pouke i metodičkog produbljanja svi vjernici moraju biti u mogućnosti da bolje shvaćaju i proživljavaju Kristovo otajstvo.

Drugi posao koji se nameće liturgijskim komisijama sastojat će se u primjenjivanju liturgijskih slavlja raznim etničkim skupinama, krajevima i narodima. Kod toga će uvijek čuvati bitno jedinstvo rimskog obreda kako su to tražili saborski oci (»Sacrosanctum concilium« 38).

Dekret o liturgiji nadalje hoće da čitanje Sv. pisma bude u liturgijskim slavljinama obilatije, raznolikije i bolje odabrano, tako da bude očito kako su usko povezani obred i Riječ (35). Kod izrađivanja je liturgijskih novih knjiga to bilo temeljno pravilo. Vrlo je važno da pastiri duša u potpunosti predočuju i iskoriste ta biblijska blaga eda bi vjernici kod liturgijskih čina sudjelovali svjesno, aktivno i plodno. Ogroman je to posao, ali on u Božjem narodu već donosi plodove, a u buduću ih treba donositi još više.

Na tisućama se hodočasnika, pa i mnogih nekršćana, pokazalo u ovoj Sve-toj godini kako su velike mogućnosti koje pruža obnovljena liturgija. Vidjelo se to u toku mnogih liturgijskih slavlja kojima je papa predsjedao u rimskim bazilikama i još posebno na trgu Sv. Petra sada već priznatog kao produženje same bazilike.

Dvije su mi osobe od neporecive kompetencije naglasile uspješnost tih slavlja koja su isticala žarom, jednostavnošću, skladom i sudjelovanjem prisutnih. Bio je to jedan nadbiskup s velikim pastoralnim iskustvom na narodnoj i međunarodnoj razini, koji je kao član Vjeća i Kongregacije za bogoštovlje pokazao kako je duboko uvjeren u vrijednost liturgije na živom jeziku. Ostao je zapanjen žarom i stepenom sudjelovanja zajednice kod liturgije koja se slavila latinski a čitanja su se i molive vjernika obavile u raznim jezicima. Drugo je svjedočanstvo pružio nekatolik koji se ističe na ekumenskom i liturgijskom polju. Kad je govorio o tom slavlju, izrazio je svoje divljenje kako je bilo moguće s tako velikim mnoštvom, koje je ispunjavalo trg stvoriti istinski osjećaj zajednice, narod koji je jednim i složnim srcem slavio Boga.

Jasno je da taj uspjeh ne bi bio moguć bez zalaganja Sv. oca koliko u samom slavlju toliko i homilijom. Uz to treba kao pomagala spomenuti svešćice s odnosnim tekstom, koji su stavljani na raspolaganje svim prisutnima, kao i marljivu pripravu papinskih ceremonista, službenika, zborovođe, pjevača, čitača, i osoblja odgovornog za red.

Sveta je godina dakako bila i prigoda za brojne beatifikacije i kanonizacije, koja je pružila kitu svetosti, vrlo raznoliku po životnim prilikama. Dosta je spomenuti kanonizaciju Juana Macias, svete Seton, svetog Plunketta, De Jacobisa i beatifikacije 19. listopada i 1. studenoga.

Moglo se očekivati da će posebno privlačiva biti slavlja koja je nadahnula tema Svete godine: »obnova i pomirenje«. Nezaboravnim će ostati pokornička procesija i Misa Pepelnice, kao i obredi Velikog petka.

Uzorno su izvedena i druga liturgijska slavlja. Pogoden je datum za jubilejno slavlje Rimske kurije na blagdan Katedre sv. Petra, ili duhovsko slavlje zaista kosmopolitske zajednice (pentekostalaca). Što da se reče kako su mladi prihvatili Cvjetnu nedjelju? Ili o predaji križa misionarima na blagdan Bogojavljenja? Ili o obnovi redovničkih zavjeta na blagdan Gospodnjeg prikazanja? Ili o svećeničkom ređenju skoro 350-orice na svetkovinu sv. Petra i Pavla kad se slavila trinaestogodišnjica papinog krunjenja? Ili o značajnom slavlju međunarodnog hodočašća vojnika na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja?

Papa je uz oduševljeno duhovno sudjelovanje velikog mnoštva vjernika podijelio krst i potvrdu u Uskrsnom bdjenju, blagoslovio brakove, dijelio prvu pričest na svetkovinu Gospodnjeg tijela i krvi, pomazao bolesnike, i tako imao ove godine prigodu da obavi slavlje skoro svih sakramenata.

Sve su to svjedočanstva o uspješnosti obnovljene liturgije, koju su mnogi povlašteni osobno doživjeli. Tako se moglo ustanoviti kako je ozbiljno uzeta izjava saborske Konstitucije o liturgiji: »Liturgija je vrhunac ka kojemu teži sva djelatnost Crkve i ujedno vrelo iz kojega izlazi sva njezina snaga« (10). Svi su to vidjeli obistinjeno u jubilejskim slavljinama Svete godine.

Kard. James Knox

PRIMLJENE KNJIGE

Dr. Čedomil Čekada: **ZA CRKVU; ZA PAPU! — Protiv modernizma i kantestacije! Članci i rasprave**, Đakovo 1975. Str. 188. Izdao don Stjepan Batinović, župnik. Cijena 40 din. Narudžbe: Župni ured, Donje Hrasno, 79413 Brštanica.

Marijan Šoljić: **ALELUJA II — psalmi, popijevke, recitacije...** (ciklostil), Bijeljina 1975. Str. 174. Narudžbe: Marijan Šoljić, Rkt. župni ured, 75320 Bijeljina, pp. 41.

Živan Bezić: **U SJENI KREMATORIJA — uspomene jednog logoraša**, Split 1975. Str. 267. Cijena 50 din. »Logoraš« je sam pisac koji opisuje i slikama ilustrira svoj život u koncentracionim logorima u kojima je proveo gotovo dvije godine (od 10. X. 1943., kad su ga Nijemci zarobili na Posušju kao ranjenog partizana, do lipnja 1945. u Dachau, kad je s ostalim preživjelima bio oslobođen od Amerikanaca). Knjigu je teško ostaviti kad se jednom počne čitati. Dobiva se dojam: čovjek Božji prispio u pakao, proživio sve njegove strahote, ostao živ i — povrativši se iz njega — opisao ga kao nitko do sada. Knjiga se naručuje kod pisca: 58000 Split, Zrinjska 14.